

JUDYCYJUM (30) sb n

-di- (29), -dy- (1).

sg N judycyjum (1). ◇ G judycyjum (1). ◇ A judycyjum (4). ◇ pl N judycyja (3) *ActReg*, *SarnStat* (2), judycyje (3) *BielKron*, *Mącz* (2). ◇ A judycyjã (3) *RejPos*, *BielSpr*, *SarnStat*, judycyje (1) *Mącz*. ◇ (lat.) sg N iudicium (6). ◇ A iudicium (5). ◇ Abl iudicio (3).

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI w.* (jeden z tych samych przykładów).

1. *praw. Sąd, badanie, postępowanie sądowe* [iudicium – sąd, prawo albo sąd *Mącz* 176c; – sąd *Calep*; sąd (actio), sądenie – iudicium *Cn*] (13) : Przeto zdało mi się [...] napomniec w̄m zebych raczy to widział, aby Pogrzeb na srod postu złożon był. iako było zdanie w̄m na ktory czasami są się [lege: zasię (?)] iudicia coñ perduelliones y tym czasem resolwuią się. *ActReg* 64; bo by też y per iudicium WKM miał bydź absoluan *ActReg* 108, 82.

Zestawienia: »iudicium aequitatis« = sąd sprawiedliwy (1): Czwarté iudicium *AEquitatis*, iáko Cyrus Król Perfki, gdy będąc ięfcze między páłtérzmi, o onę fukienkę dwu młódzieńców rozłádział. *SarnStat* 1263.

»iudicium misericors« = sąd miłosierny (1): Trzećie iudicium *mifericors*, iáko on Król wczynił, który oko łobie dał wylupić iedno á fynowi drugie, dosyc czyniac miłóšierdziu iáko oyćiec, y Ediktowi fwému *SarnStat* 1262.

»iudicium sapiens et prudens« = sąd mądry (1): Mówiac tedy o Królewkiéy Iurifdiciiéy, przypominam tu on rozdział łádzow Królewłkich czworáki. Iedno zowá iudicium *sapiens et prudens*, iáko ono w písmie S. o Sálomonie Królu Zydowłkim wfpomináią. *SarnStat* 1262.

»iudicium severum« = sąd surowy (1): Drugie iudicium zowá *feuerum* o onym Céláru Zymłkim, ktory syná fwégo fkaráł frodze, że ná hárc wyiechał *SarnStat* 1262.

a. *teol. O sádzach bożych nad ludźmi po śmierci* (2) :

Zestawienia: »particulare iudicium«: sąd szczególowy (1): kiedy z nas káždy vmiera: [...] nátychmiał przed łádz Boży ftanie: á thám ięft fprawiedliwe wywiádzowánie o włzyftkim/ cokolwiek álbo czynił álbo mowił (*marg*) *Particulare iudicium*. (–) *KuczbKat* 60.

»universale iudicium« = sąd powszechny, ostateczny (1): dnia iednego/ y ná mieyfcu iednym włzyfcy zaráz ludzie przed ftolicá łędzięgo ftaná [...] A ten łádz połpolitym zowá. (*marg*) *Vniuerfale iudicium*. (–) *KuczbKat* 60.

b. *Sprawa sądowa, spór prawny* (4) : a obawiając się aby Pan Kanclerz za [prae] iudicium sobie niebrał wrzędowi Hetmanskiemu gdyby zKancellaryei list nato wyszedł, mimo ięgo wiadomóšć, rad nierad zadzierzecieć się musiał zposłaniem listu *ActReg* 103; W Krákwłkim zamku/ y po włzyftkim Woiewództwie/ áby poránu iudicia ták *caufarum officij*, *quam indicij* łádzoné były *secundum Statuta*, do dwudziętu iednéy godziny/ poczawłzy poránu. *SarnStat* 527 [*idem*] 786.

Wyrażenia: »sádowne judycyjum« (1): moię słowa (cale sádowne iudicium odkłádaiać) o Vcha tylko wolnego nadrugie strony, zwłascza wprostey skardze przesłuchanie prosi. *ActReg* 139.

2. *Opinia, pogłádz, zdanie, przekonanie; rozeznanie, rozum* [iudicium – dowcip, rozumu ostrošć; iudicia – mniemania, a rozsády *Mącz* 176c] (10) : s fwoich opiniy á nie fpiłmá/ áni z náuki *Iudicia* fwoie rozne dawáią *BielSpr* 75v.

judycyjum czyje [w tym: kogo (2)] (6): WujJud kt; ActReg 23, 27, 98; W czym do koźdęgo roftropnęgo czytelniká iudicium [...] áppelluię. SarnStat 25, 228.

judycyjum o kim, o czym (2): WujJud kt; Bo y ná I. M. Kłiędzá Kárdynaká Páná moiego ofobliwie łáfkaw: o ktorým co zá iudicium dáć raczył [...] raczył podobno W. M. bez wátpienia wiedzieć. ReszList 187.

Zwroty: »judycyjum ferowác« (1): iá to Volumen dla tego po Woiewódtwách rozsyłam, áby o tym káždy mógl iudicium ferowác in principali scopo: to iest, żeby porządnie y methodicę té rzeczy in lucem wyfzły SarnStat 314.

»przyść ad judycyjum« (1): Tákże potyim z onego zwyczáiu poczył potrofze rozumieć co czytał/ á Bog á naturá oftátká dodał/ iż był przyzedł Potym ad iudicium/ iż wždy iuż rozumiał co czarno á co biało. RejZwierc 274v.

Wyrażenie: lat. »meo iudicio« = moim zdaniem (3): Widzę ze nas Pan Bog rozmaicie karze et merito bosmy zli. Ale meo iudicio zato laski nieodniesiem ActReg 23, 27, 98.

Szereg: »judycyjum albo rozsádek« (1): IVDICIVM Albo. Rozsádek niektórych Kátholikow o Coⁿfeffiey Sędomierski[ey] Roku 1570 wydánęy. WujJud kt.

3. Przepowiednia, wróźba (7) : *BielKron 82 marg; O nędzni niedowiárkowie/ iefli nie wźrzycie iákich dziwow ábo znákw/ tedy nigdy nie wwierzycie [...] áz fie Eklipfis ábo Cometes vkaże/ ábo nam Prákthykarze nowe Iudicia vkażą/ [...] iż iuż nam przygorewáią żywności náfze RejPos 244, 244.*

Szereg: »judycyje a praktyki« (1): Astrologus, Práktikars/ który Iudicio á Práktiki ná roki popifuye. Mącz 18b.

a. Zbiór przepowiedni zwiázaných z datami kalendarzowými (3) :

Tytuł (1): RVRALE IVDICIVM Tho iefł/ Ludycie wiefne Na ten nowy Rok 1544. LudWieś kt.

Szereg: »(kalendarz), minucyje, (albo) judycyje« (2): Diarium et Ephemeris, [...] Vulgo dieitur, Minucie/ álbo/ Iudicie. Mącz 10d, 31c.

Cf LUDYCYJE